

Blaas de Bazuin

Nieuwsbrief februari - maart 2023

***Stichting Blaas de Bazuin** is een initiatief om de christengelovigen van Nederland (en Europa) op te roepen zich te verootmoedigen voor de zonden van de vaders, in het bijzonder voor de zonden tegen het Joodse volk door de eeuwen heen – wier bloed roept van de aarde – en die hebben uitgemond in de Shoah, de moord op meer dan zes miljoen Joden in de Tweede Wereldoorlog. We zijn blij dat we u een nieuwe Nieuwsbrief kunnen sturen.*

Bezoek concentratiekampen

In de tweede helft van 2022 hebben we als werkgroep de verschillende grote Nederlandse kampen uit WOII bezocht. Dit steeds vanuit het oogmerk: Wat hebben de Joodse mensen hier beleefd, meegemaakt en geleden en om ons dan daarover plaatsvervangend te verootmoedigen. In volgorde hebben we in juli Kamp Amersfoort bezocht, in oktober Kamp Vught en in december tijdens één tocht Kamp Erika in Ommen en Kamp Westerbork.

Kamp Amersfoort. In dit strafkamp zijn ca. 47.000 gevangenen geweest, waarvan ca. 2.500 Joodse gevangenen die op zeker moment zijn doorgestuurd naar Westerbork. Het was een verschrikkelijke kamp waar de Joodse gevangenen de onderste plaats kregen en zeer hard werden behandeld. Ze moesten o.a. met de blote handen werken aan het uitgraven van de schietbaan. In ieder geval de Joodse voormalige wethouder uit Amsterdam De Miranda is hier op een verschrikkelijke manier omgebracht.

Kamp Vught. In dit strafkamp zijn in anderhalf jaar tijd 32.000 gevangenen geweest waarvan ca. 12.000 Joden. Omdat men vanaf het begin in dit kamp niet ingesteld was op kinderen zijn de ca. 1.300 Joodse kinderen (0 tot 16 jaar) na raadpleging van Berlijn, op 6 en 7 juni 1943, met hun begeleiders, in twee treinen afgevoerd naar Sobibor en daar direct vergast. De volwassenen zijn later door getransporteerd naar Westerbork. Een groep van zo'n 500 Joodse mannen heeft onder zeer barre omstandigheden gewerkt in Kamp Moerdijk, dat onder Vught viel, aan de verdedigingswerken en tankwallen die daar werden aangelegd.

Kamp Erika. Dit strafkamp, dat gebouwd werd toen de gevangenen vol waren, is niet zo bekend. Er is ook niets meer van over. Er zijn in totaal zo'n 6.000 gevangenen geweest, waaronder acht Joodse mannen. Het was een kamp dat door Nederlanders geleid werd en waar vanuit de overheid nauwelijks toezicht op was. Vandaar dat er enorme misstanden konden optreden zonder enige correctie. De Joodse mannen werden ook hier behandeld als het laagste volk op aarde. Ze moesten o.a. naakt slapen en op zeker moment latrines met de tong schoonlikken. Twee van de acht mannen zijn ter plekke omgekomen, vier van hen zijn in Sobibor vergast en twee hebben de kampen overleefd.

Kamp Westerbork. Dit is het bekende doorgangskamp waar ruim 100.000 Joodse mensen zijn geweest (en 245 Roma) en waar eerst tweemaal per week en later eenmaal per week een trein vol mensen vertrok naar het oosten. 60% was met personentreinen, 40% met veewagens. In het kamp zelf zijn in die tijd geen gruweldaden verricht, maar het was, zonder dat de Joodse mensen en Roma dat wisten, wel het voorportaal naar de helse toestanden van de vernietigingskampen in het oosten. Daarnaast is het ook zo dat de overgang van je eigen huis, appartement of woongelegenheden naar een gedwongen samenwonen in barakken met allerlei andere mensen en dat met zoveel hardheid bij de razzia's in de verschillende steden en dorpen en de enorme onzekerheid over je lot en toekomst het op geen enkele wijze tot een pretje maakten.

Op alle vier deze plekken hebben wij Gods aangezicht gezocht en Hem plaatsvervangend vergeving gevraagd voor de afschuwelijke dingen die er hebben plaatsgevonden of waar het verblijf van de Joodse mensen daar toe heeft geleid. Ook hebben we er het avondmaal gevierd, op de Sjofer geblazen en de vlag van Israël gezwaaid. Opdat getrouw aan 2 Kronieken 7:14 er door verootmoediging en schuldbelijdenis een stap gezet wordt dat de vloek van ons land zal kunnen worden afgenomen, door het belijden van de zonden van de vaders en de bekering daarvan. In Westerbork brak precies op dat moment, eind van de middag, de zon door. Wij zijn nog in gebed wat de volgende stap mag zijn die we op dit pad mogen zetten.

Paul Jaeger, januari 2023

Kamp Erika

Zoals hierboven vermeld hebben wij in december afgelopen jaar Kamp Erika bij Ommen bezocht. Omdat dit kamp bij de meeste mensen weinig tot niet bekend is geven wij hieronder nadere informatie over het kamp. De gegevens zijn bijeengebracht uit meerdere bronnen.

Kamp Erika in de bossen bij Ommen aan de Besthmenerweg, bestond al voor de Tweede Wereldoorlog. Van 1924 tot 1938 werden hier de Sterkampen van de Orde van de Ster gehouden. Dit was een theosofische organisatie.

In 1940 namen de Duitsers het kamp over. Werner Schwier werd kampcommandant en kon vrij autonoom het kamp besturen. Het dagelijkse beheer liet hij over aan de Nederlandse collaborateur Karel Diepgrond. Deze was een voormalig politieagent en een NSB'er. Hij trok achtenveertig werklozen aan om het kamp te bewaken, sommigen deden dat vrijwillig. Deze groep werd de Kontrollkommando genoemd. Van juli 1942 tot mei 1943 maakte de beruchte Herbert Bikker deel uit van dit kommando.

Op 22 juni 1942 werd het kamp Arbeitseinsatzlager Erika genoemd. Het was een justitieel strafkamp, omdat de gevangenen overvol waren. De eerste gevangenen kwamen op 19 juni aan. Het waren zwarthandelaren en mensen die de Duitse distributiewetten hadden overtreden. Deze mensen waren veroordeeld door de Nederlandse Justitie. Op 1 juli zaten er al 368 mensen vast in het kamp. In augustus waren het er al 1.380.

In opdracht van Arthur Seyss Inquart moesten gevangenen zwaar lichamelijke arbeid verrichten. Zoals enorme boomstammen versjouwen. Daarnaast wilde men toekomstige gevangenen ook in Duitsland te werk stellen.

Doordat het kamp afgezonderd in het bos lag, zonder toezicht of inspectie van bovenaf, konden de bewakers vrijuit hun gang gaan. Naast dwangarbeid, ziektes en ondervoeding waren de gevangenen onderhevig aan mishandeling, voortdurende pesterijen en intimidaties. Zoals:

- Gloeiende soep eten tussen twee fluitsignalen; tussen de fluitsignalen zat nooit meer dan vijf minuten.
- Het prikkeldraad vasthouden. Als een gevangene een fout had gemaakt, dan moest de hele ploeg achter elkaar gaan staan en dan met één hand het prikkeldraad vasthouden totdat de bewaker het genoeg vond.
- Opsluiting in de bunker. De bunker was een betonnen gat in de grond. Je kon niet rechtop staan in het gat, terwijl een zwaar luik met lange spijkers erdoor heen, het gat afsloot. Op de bodem stond een laag water met uitwerpselen en urine. Hierin kon je soms dagen zonder voedsel opgesloten zitten. Meestal was dat vanwege een kleine overtreding. Veel gevangenen kregen een zware longontsteking en kwamen getraumatiseerd uit de bunker.

In Kamp Erika hebben acht Joodse mannen gevangen gezeten. Samen met het straf Kompanie (met daarin tien tot twintig gevangenen), werden zij het vaakst mishandeld. Er werd veel geslagen met knuppels en geschopt. Sommige gevangenen hebben dit niet overleefd als gevolg van interne bloedingen. De Joden hadden een afgescheiden plek en zaten in een tent. 's Avonds moesten de Joodse gevangenen, zomer en winter, hun kleren inleveren en dan vervolgens naakt slapen. Ze moesten de emmers voor de latrines leegmaken en soms als straf schoonlikken. Er zijn zelfs nog ergere dingen gebeurd. Een Joodse gevangene noemde het erger dan Auschwitz.

Nadat het Parool een aantal publicaties had geplaatst over de verschrikkingen die in Kamp Erika plaatsvonden, weigerden de Nederlandse rechters om nog langer veroordeelden naar Kamp Erika te sturen, wat hen op ontslag kwam te staan. Op dat moment waren er al bijna 3.000 gevangenen door een hel gegaan.

Vanaf mei 1943 was Erika een Arbeitserziehungslager. Het werd daarmee een opvoedingskamp voor mannen die zich hadden onttrokken aan de Arbeitseinsatz in de Duitse oorlogsindustrie. Ook werden opgepakte landlopers en bedelaars naar kamp Erika gestuurd. In het najaar van 1944 werd Erika weer een strafkamp, deze keer bewaakt door de Ordnungspolizei, de SS en de Sicherheitsdienst.

In augustus 1944 keerde Herbert Bikker voor de Ordnungspolizei terug naar Kamp Erika Hij maakt deel uit van de vaste knokploeg van het kamp en maakte nietsontziend jacht op onderduikers en verzetsmensen. Door zijn gedrag verwierf hij de bijnaam *Beul van Ommen*. Hij gedroeg hij zich volgens een verslag van het

Ministerie van Justitie zeer wreed en verrichtte 'talrijke en gruwelijke' mishandelingen. Ook executies.

Kamp Erika werd op 6 april 1945 bevrijd. In totaal zaten er ongeveer zesduizend mensen vast. Dwangarbeid, ziektes, ondervoeding, mishandeling en moord kostten zeker 170 gevangenen het leven. Van de groep Joodse gevangenen die er vanaf het begin geïsoleerd werd opgesloten, overleefden er twee de oorlog. Bekend is dat Salomon Roet en Markus Lelyveld in het kamp zijn omgekomen. Ze zijn begraven op de Joodse begraafplaats in Ommen.

Kampcommandant Schwier werd gearresteerd en gevangen gezet in een interneringskamp vlakbij Brussel. Hij ontsnapte en vluchtte naar Duitsland. Schwier heeft nooit terechtstaan in Nederland. Diepgrond kreeg een gevangenisstraf van 20 jaar, maar na acht jaar gezeten te hebben, werd hij vrijgelaten. Ook Bikker werd ter dood veroordeeld, maar deze straf werd later omgezet in levenslange gevangenisstraf. Hij ontsnapte echter en wist Duitsland te bereiken. Op 1 september 2008 overleed hij daar.

Na de oorlog kreeg het kamp de naam Erika en deed het dienst als interneringskamp voor opgepakte Nederlanders. Op 31 december 1946 werd Kamp Erika gesloten.

Kamp Erika lag dichtbij het buurtschapje Besthmen, en een paar kilometer ten zuiden van Ommen. Er zijn twee monumenten: Het herdenkingsmonument concentratiekamp Ommen, een paar honderd meter van de parkeerplaats Steile Oever aan de Hammerweg, N 341. En het oorlogsmonument, 500 meter meer naar het oosten. Het is een bosrijk gebied met de Besthmenerberg en allerlei wandelpaden.

Diverse bronnen, o.a.

<https://www.joodsamsterdam.nl/oorlog-strafkamp-ommen-kamp-erika/>

Hier staan de namen en gegevens van de Joodse gevangen.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Kamp_Erika

https://nl.wikipedia.org/wiki/Herbertus_Bikker

Colofon:

Eindredactie: Herman Drost

Bestuur: Theo Koppes, voorzitter, Paul Jaeger, secretaris,
Herman Drost, Penningmeester, Joke v.d. Vliet, algemeen adjunct

Postadres: Magistratenveld 3, 7327 LC te Apeldoorn

Email: info@blaasdebazuin.nl **WEBSITE:** www.blaasdebazuin.nl

Giften: NL66 SNSB 0937 379 31 t.n.v. H. Drost (ANBI status)